

Мовчан О. В., здобувач,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Харків, Україна

ЗМІСТ ПРАВА НА ЖИТЛО ДИТИНИ

Зміст суб'єктивного права на житло у юридичній літературі розглядається стосовно дієздатних осіб без урахування його особливостей щодо дитини. Сучасні зміни у змісті цього права обумовлені тим, що фактично задоволення житлової потреби перекладено на людину, при цьому ознаки соціальної держави містять наявність державних гарантій реалізації належного життєвого рівня. Сьогодні в Україні збільшується кількість людей без певного місця проживання, зокрема дітей. Причинами появи бездомних громадян є втрата житла у зв'язку з його руйнуванням у зоні АТО, звернення стягнення на житло, за іпотекою, боргами тощо. Все це вказує на актуальність теми дослідження змісту права на житло дитини.

Для визначення змісту права дитини на житло необхідно звернутися до загального трактування «права на житло». С. М. Корнєєв вважає, що право на житло складається з двох частин. По-перше, право на житло означає, що держава гарантує кожному можливість користуватися цим житлом. Друга складова частина права на житло полягає в тому, що держава приймає на себе обов'язок сприяти тому, щоб кожен громадянин був забезпечений житлом [1, с. 149]. М. О. Голодний, Г. С. Сіволобова давали таку трактовку права на житло – це загальна можливість на отримання житла як у власність, так і у користування. Воно забезпечує особі стабільне стійке право користування житлом [2, с. 13]. Т. І. Погодіна пропонує на конституційному і галузевому рівні розрізняти поняття право на житло як елемент правоздатності та суб'єктивне право [3, с. 7]. З останньою думкою слід погодитися, оскільки право на житло у цивільних, житлових правовідносинах може мати зміст суб'єктивного цивільного права.

Аналізуючи конституції нових держав Європи і Азії можна констатувати, що право на житло може закріплюватися як самостійне право (наприклад, ст. 47 Конституції України, ст. 48 Республіки Беларусь, ст. 78 Республіки Словенії) право на житло закріплено як самостійне конституційне право), може входити до складу права на соціальне забезпечення (наприклад, ст. 47 Конституції Республіки Молдова), може не виокремлюватися як самостійне право, а закріплюватися і гарантуватися лише як право на недоторканність житла (йдеться про відповідні статті Конституції Польщі, Хорватії, Македонії, Естонії, Литви, Узбекистану) [4, с. 97, 204, 282, 414]. У більшості країн Європейського Союзу право на

житло ніколи не проголошувалося. Винятком є Конституція Іспанії, у ст. 47 якої вказано: «Усі іспанці мають право на користування житлом, відповідно до потреб» [5, с. 163]. Позицію європейських держав можна пояснити тим, що право на житло входить до соціальних прав людини та вказує на необхідний життєвий рівень дитини. У ч. 1 ст. 18 Закону України «Про охорону дитинства» закріплено, що держава забезпечує права дитині на проживання в таких санітарно-гігієнічних і побутових умовах, котрі не завдають шкоди її фізичному та розумовому розвитку. Отже, житло є одним з елементів необхідного життєвого рівня дитини.

Гарантії права дитини на житло передбачено у житловому, сімейному законодавстві та законодавстві про соціальне забезпечення. Наприклад, у ч. 6 ст. 167 Сімейного Кодексу зазначено, що дитина, батьки якої позбавлені батьківських прав, зберігає право на проживання у житловому приміщенні, де вона проживала, і може у будь-який час повернутися до нього. Ця норма повністю відповідає конституційному праву на житло, що виникає з моменту народження. Але у законодавстві не передбачено, як це житло реально буде надано дитині, та як уникнути шахрайства навколо житла дитини. В разі позбавлення житла або відсутності житла у дитини-сироти після завершення перебування у відповідних закладах, згідно з ст. 33 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» мають право зараховуватися на квартирний облік по досягненню їх 16-річного віку.

Окремо слід зазначити, що дитина має право на проживання у безпечному житлі. Це важливо підкреслити у зв'язку з тим, що при руйнуванні житла або частковому руйнуванні житла у зоні АТО, дитина може визнаватися такою, що втратила житло та потребує соціального захисту у вигляді необхідного життєвого рівня, що включає їжу, одяг, житло тощо.

Виходячи з викладеного можна зробити висновок, що забезпечення житлом і гарантії житлових прав дитини слід розглядати окремо. Ця проблема не розглядається окремо у житловому праві, але в сучасному законодавстві передбачаються нові засоби забезпечення житлом дитини, що необхідно розглядати і на теоретичному рівні. Право на житло дитини є суб'єктивним цивільним правом, яке виникає з моменту народження. До змісту права дитини на житло слід віднести: можливість отримання житла у власність або користування, можливість визнаватися особою, яка потребує житла, шляхом прийняття на квартирний облік та право на проживання у безпечному житлі тощо.

Література

1. Корнеев С. М. Предоставление гражданам жилых помещений в домах государственного и муниципального жилищных фондов // Гражданское право: учебник: Т. 2. / отв. ред. Е. А. Суханов. – М.: Бек, 1993. – 432 с.
2. Жилищный кодекс Украинской ССР. Научно-практический комментарий / Голодний М. А., Дятлов П. Н., Жуков В. И. и др. – К.: Политиздат, 1990. – 542 с.
3. Погодина Т. И. Проблемы совершенствования жилищного законодательства: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. – Ленинград, 1983. – 18 с.
4. Конституції нових держав Європи та Азії. – К.: Українська правнича фундація, 1996 – 414 с.
5. Конституции зарубежных государств: Великобритания, Франция, Германия, Италия, Испания, Швейцария, Европейский союз, США, Япония, Бразилия: Учебное пособие / сост. В. В. Маклаков, 3-е изд. перераб и доп. – М. : БЕК, 2002. – 564 с.

УДК 347.78

Омельченко Г. В., асистент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДЕЯКІ ПИТАННЯ САМОЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

21 сторіччя характеризується зростанням наукового і практичного інтересу до способів отримання, передачі та обігу інформації, яка стає не лише нематеріальним активом, а й елементом інформаційних воєн. В умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні особливо гостро стоїть проблема ефективності захисту об'єктів інтелектуальної власності, зокрема авторського права, певною мірою пов'язаних з цифровими технологіями. Літературні, аудіовізуальні, музичні, фотографічні твори, комп'ютерні програми та інші об'єкти авторського права, відтворені у цифровій формі, все частіше стають об'єктами правопорушень. Україна щороку займає лідируючі місця серед усіх країн світу за обсягами комп'ютерного піратства, обходу технічних засобів захисту, інше.

З розвитком техніки, користувачеві Інтернет все менше часу потрібно для отримання на своєму комп'ютері тотожної копії твору, або такої, що практично не поступається оригіналу за якістю. Інша причина незаконного обігу творів полягає в елементарній відсутності привабливих варіантів легального отримання необхідних творів за наявності нелегальних. Очевидно, що окремі правовласники не в змозі відслідковувати поширення